

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.8.2019 r.
COM(2019) 363 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
W SPRAWIE FUNDUSZU GWARANCYJNEGO DLA DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH
I JEGO ZARZĄDZANIA W 2018 R.**

{SWD(2019) 314 final}

Spis treści

1.	Wprowadzenie	2
2.	Sytuacja finansowa oraz znaczące transakcje Funduszu Gwarancyjnego	4
2.1.	Sytuacja finansowa Funduszu na dzień 31 grudnia 2018 r.	4
2.2.	Znaczące transakcje Funduszu w 2018 r.	4
2.2.1.	Wezwania do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego w 2018 r.	4
2.2.2.	Zasilanie Funduszu Gwarancyjnego w 2018 r.	4
2.3.	Znaczące transakcje po dniu sprawozdawczym (zawarte od końca marca 2019 r.)	5
3.	Nieskonsolidowane sprawozdanie finansowe Funduszu	5
3.1.	Sytuacja finansowa na dzień 31 grudnia 2018 r. - przed konsolidacją	6
3.2.	Nieskonsolidowane sprawozdanie z finansowych wyników działalności	9
4.	Zarządzanie zasobami finansowymi Funduszu	10
4.1.	Polityka inwestycyjna	10
4.2.	Wyniki Funduszu i sytuacja rynkowa w 2018 r.	10
5.	Wezwania do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego	11
6.	Wynagrodzenie EBI	11

1. WPROWADZENIE

Rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 z dnia 25 maja 2009 r. (wersja ujednolicona) („rozporządzenie”)¹ ustanowiono Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych („Fundusz” lub „Fundusz Gwarancyjny”) w celu spłaty wierzycieli Unii w przypadku niewykonania zobowiązań przez beneficjentów pożyczek przyznanych lub gwarantowanych przez Unię Europejską. Zgodnie z art. 7 tego rozporządzenia Komisja powierzyła zarządzanie finansami Funduszu Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) na mocy porozumienia pomiędzy Unią Europejską a EBI z dnia 25 listopada 1994 r., zmienionego następnie w dniach 23 września 1996 r., 8 maja 2002 r., 25 lutego 2008 r., 9 listopada 2010 r. i 28 września 2018 r.² („porozumienie”).

Art. 8 rozporządzenia wymaga, aby Komisja przysyłała Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Trybunałowi Obrachunkowemu sprawozdanie w sprawie sytuacji Funduszu oraz jego zarządzania na koniec poprzedniego roku kalendarzowego za każdy rok budżetowy do dnia 31 maja następnego roku.

Odpowiednie informacje przedstawiono w niniejszym sprawozdaniu oraz dokumencie roboczym służb Komisji. Zgodnie z porozumieniem ich podstawę stanowią dane przekazane przez EBI.

¹ Dz.U. L 145 z 10.6.2009, s. 10; rozporządzeniem tym ujednolicono i uchylono rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2728/94 z dnia 31 października 1994 r. ustanawiające Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych. Zostało ono zmienione w dniu 14.3.2018 r. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/409.

² Porozumienie dodatkowe nr 5 do Porozumienia w sprawie zarządzania Funduszem Gwarancyjnym między Unią Europejską a Europejskim Funduszem Inwestycyjnym – nr ref. Ares (2018)5207374 z dnia 10/10/2018 r.

2. SYTUACJA FINANSOWA ORAZ ZNACZĄCE TRANSAKCJE FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

2.1. Sytuacja finansowa Funduszu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. wartość Funduszu wynosiła 2 609 881 747,51 EUR (na dzień 31 grudnia 2017 r. – 2 560 761 844,63 EUR) (zob. załącznik do dokumentu roboczego służb Komisji: sprawozdanie finansowe Funduszu przedstawione przez EBI).

W 2018 r. całkowita wartość bilansowa Funduszu wzrosła o ok. 49,1 mln EUR. Wynika to głównie z następujących czynników:

Zwiększenia:

- wkład z budżetu UE (kwota wpłaty) w wysokości 103,2 mln EUR w celu dostosowania wysokości środków Funduszu do kwoty docelowej ustalonej na poziomie 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań;
- wynik z operacji finansowych, który wyniósł 12,0 mln EUR;

Zmniejszenia:

- interwencje Funduszu celem pokrycia zaległych płatności w łącznej kwocie 55,7 mln EUR;
- zmniejszenie o 10,5 mln EUR wyceny portfela w związku z dostosowaniem do wartości rynkowej jego wartości.

2.2. Znaczące transakcje Funduszu w 2018 r.

2.2.1. Wezwania do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego w 2018 r.

Syria

W 2018 r. EBI nadal odnotowywał zaległości w spłacie pożyczek udzielonych Syrii. W związku z powyższym i zgodnie z umowami gwarancyjnymi zawartymi z UE EBI wystosował do dnia 31 grudnia 2018 r. 9 dodatkowych wezwań do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego UE na łączną kwotę 55,73 mln EUR (zob. pkt 5).

Enfidha Airport (Tunezja)

W 2018 r. EBI odzyskał 136 092,88 EUR z pożyczki na rzecz Enfidha Airport (Tunezja), która została zaksięgowana na rachunku bankowym Funduszu Gwarancyjnego w dniu 15 stycznia 2018 r. (zob. pkt 5).

2.2.2. Zasilanie Funduszu Gwarancyjnego w 2018 r.

W lutym 2018 r. z budżetu do Funduszu przekazano kwotę 137,8 mln EUR odpowiadającą finansowaniu za 2018 r.

Wkład z budżetu UE na rzecz Funduszu w 2019 r. obliczono również w lutym 2018 r., w wyniku czego w lutym 2019 r. przekazano 103,2 mln EUR. Obliczeń dokonano zgodnie z art. 3 i art. 5 rozporządzenia:

W art. 3 rozporządzenia kwotę docelową Funduszu ustalono na 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań kapitałowych wynikających z każdej operacji, powiększonych o wszelkie narosłe, niespłacone należne odsetki.

Art. 5 rozporządzenia stanowi, że kwotę, która ma zostać przekazana z budżetu do Funduszu w roku „n + 1”, oblicza się na podstawie istniejącej na koniec roku „n - 1” różnicy między kwotą docelową a wartością aktywów netto Funduszu, obliczoną na początku roku „n”.

W celu dostosowania wysokości środków Funduszu do kwoty docelowej na poziomie 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań kapitałowych, na podstawie gwarantowanych operacji pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2017 r. obliczono kwotę 103,22 mln EUR, którą zapisano w budżecie na 2019 r. jako środki na finansowanie Funduszu. Kwota ta została zatwierdzona przez Radę i Parlament Europejski i ujęta jako składnik aktywów (należność) Funduszu w bilansie według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

2.3. Znaczące transakcje po dniu sprawozdawczym (zawarte od końca marca 2019 r.)

W lutym 2019 r. z budżetu UE przekazano do Funduszu ww. kwotę finansowania w wysokości 103,2 mln EUR.

W styczniu i marcu 2019 r. zapłacono kwotę w łącznej wysokości 10,6 mln EUR w związku z dwoma wezwaniami z tytułu zwłoki w płatności przez Syrię (3,2 mln EUR oraz 7,4 mln EUR, co uwzględnia również kary nałożone przez EBI).

3. NIESKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU

Nieskonsolidowane sprawozdanie finansowe Funduszu sporządza się w celu uwzględnienia operacji księgowych, które nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu finansowym Funduszu przygotowanym przez EBI (zob. dokument roboczy służb Komisji). Jest ono częścią skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE.

3.1. Sytuacja finansowa na dzień 31 grudnia 2018 r. - przed konsolidacją

Bilans – Aktywa

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
AKTYWA TRWAŁE	2 275 342 664	2 077 970 486
Aktywa finansowe	2 275 342 664	2 077 970 486
AKTYWA OBROTOWE	231 316 149	344 990 638
Aktywa finansowe	189 758 096	120 771 792
Należności	-	136 093
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	41 558 053	224 082 753
AKTYWA RAZEM	2 506 658 813	2 422 961 124

Bilans – Pasywa

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
ŚRODKI PODMIOTU WNOSZĄCEGO WKŁAD	2 295 687 144	2 160 971 521
Wkład Komisji Europejskiej	1 846 972 362	1 709 171 640
Rezerwa na poziomie wartości godziwej	12 227 192	22 700 055
Zyski zatrzymane	436 487 590	429 099 826
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	159 153 609	208 033 976
Rezerwy finansowe	159 153 609	208 033 976
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	51 818 060	53 955 627
Rezerwy finansowe	50 777 871	50 408 230
Zobowiązania	1 040 189	3 547 397
ŚRODKI PODMIOTU WNOSZĄCEGO WKŁAD I	2 506 658 813	2 422 961 124

ZOBOWIĄZANIA RAZEM		
--------------------	--	--

Różnicę w wysokości 103,2 mln EUR pomiędzy całkowitą wartością Funduszu wskazaną w nieskonsolidowanym bilansie (2 506 658 813 EUR) a wartością Funduszu wskazaną w sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez EBI (2 609 881 748 EUR) można wyjaśnić przede wszystkim w oparciu o następujące elementy:

- Nieskonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera wszystkie kwoty będące przedmiotem subrogacji UE w następstwie wypłat z gwarancji dokonywanych na żądanie EBI w związku z niespłaconymi transzami pożyczek (zaległe płatności wraz z należnymi odsetkami od opóźnionych płatności). Ze względu na sytuację polityczną w Syrii i na podstawie decyzji księgowego Komisji Europejskiej w sprawozdaniu finansowym za 2018 r. dokonano jednak pełnego odpisu aktualizacyjnego tych kwot z tytułu utraty wartości.
- Nieskonsolidowane sprawozdanie finansowe nie uwzględnia przekazanego w 2019 r. wkładu z budżetu UE do Funduszu w wysokości 103,2 mln EUR, ponieważ ta należność została skompensowana przez odpowiadające jej zobowiązanie w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE.
- W nieskonsolidowanym bilansie za 2018 r. ujęto rezerwy finansowe w wysokości 209,9 mln EUR na poczet przyszłych transzy pozostających do spłaty pożyczek udzielonych Syrii.
- W sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez EBI płatności Funduszu Gwarancyjnego na rzecz Banku z tytułu wezwań do zapłaty (oraz, w stosownych przypadkach, kwoty odzyskane i odsetki od zadłużenia przeterminowanego) ujęto jako zmniejszenie (zwiększenie) aktywów netto (wkład UE). W nieskonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kwoty zapłacone na wezwanie EBI nie są odejmowane od aktywów netto, ponieważ stają się przedmiotem subrogacji. Odnośne kwoty są ujmowane bądź jako dochody (narosłe odsetki od zadłużenia przeterminowanego i kary, zyski z tytułu różnic kursowych), bądź jako wydatki (naliczone opłaty windykacyjne należne EBI, utrata wartości aktywów, straty z tytułu różnic kursowych). Prowadzi to do trwałej różnicy między wartością składników aktywów netto (wkład UE i zyski zatrzymane) ujętych w sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez EBI i w nieskonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez KE.

3.2. Nieskonsolidowane sprawozdanie z finansowych wyników działalności

Podobnie jak w przypadku bilansu, nieskonsolidowane sprawozdanie z finansowych wyników działalności sporządza się celem jego uwzględnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE.

	2018	2017
Przychody z działalności operacyjnej	2 928 446	939 062
Koszty z działalności operacyjnej	(4 876 241)	(3 834 219)
WYNIK DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	(1 947 795)	(2 895 157)
Przychody finansowe	30 241 834	29 913 694
Koszty finansowe	(20 906 275)	(51 793 999)
WYNIK FINANSOWY	9 335 559	(21 880 305)
WYNIK ZA ROK	7 387 764	(24 775 462)

- Przychody z działalności operacyjnej obejmują zyski z tytułu różnic kursowych i odwrócone saldo za 2017 r. naliczonych opłat windykacyjnych EBI, wynikające z nowego porozumienia o odzyskiwaniu należności, podpisanego w 2018 r. Nowe porozumienie nie przewiduje już uiszczania opłat za wewnętrzne koszty odzyskiwania należności przez EBI.
- Wydatki z tytułu działalności operacyjnej obejmują głównie opłaty za zarządzanie aktywami przez EBI (0,9 mln EUR), zewnętrzne opłaty windykacyjne EBI (1,9 mln EUR) oraz dodatek do rezerw finansowych na poczet zaległych przyszłych transz pożyczek udzielonych Syrii (1,9 mln EUR).
- Przychody finansowe obejmują głównie dochód z odsetek uzyskanych z portfela inwestycyjnego (6,3 mln EUR), zrealizowane zyski ze sprzedaży aktywów finansowych (10,0 mln EUR) oraz należne odsetki od zadłużenia przeterminowanego w odniesieniu do kwot będących przedmiotem subrogacji (13,9 mln EUR).
- Koszty finansowe obejmują głównie straty z tytułu utraty wartości (19,6 mln EUR) kwot będących przedmiotem subrogacji UE w 2018 r. (zob. pkt 5), wydatki z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (0,9 mln EUR) oraz poniesione straty ze sprzedaży aktywów finansowych (0,5 mln EUR).

4. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU

4.1. Polityka inwestycyjna

Aktywa płynne Funduszu są inwestowane zgodnie z zasadami zarządzania określonymi w załączniku do porozumienia o zarządzaniu, ze zmianami³. W związku z tym wystarczająca część aktywów musi być aktywami pieniężnymi, aby móc pokryć rozchody krótkoterminowe (poniżej jednego roku). Odpowiednia proporcja zostanie określona w rocznej strategii inwestycyjnej. Pozostałe aktywa mogą zostać przeznaczone na instrumenty średnio- i długoterminowe, z okresem wymagalności nieprzekraczającym 10 lat i 6 miesięcy od daty płatności (portfel średnio- i długoterminowy).

4.2. Wyniki Funduszu i sytuacja rynkowa w 2018 r.

Rok charakteryzował się zmiennymi stopami zwrotu na europejskich rynkach instrumentów o stałym dochodzie, przy czym stopy wzrosły w I kw. z powodu oczekiwań związanych z zakończeniem polityki luzowania ilościowego EBC. Następnie na koniec roku odnotowano najniższe stopy w skali roku z powodu słabnącego wzrostu gospodarczego. Spready kredytowe nieznacznie rosły w ciągu roku i zjawisko to nabrało tempa w grudniu ze względu na spadki notowań na rynkach akcji i oczekiwania dotyczące zaostrzenia polityki monetarnej.

Przez cały rok rynki finansowe pozostawały pod wpływem opisanych dalej czynników ryzyka. Nałożenie tariff handlowych przez prezydenta Donalda Trumpa spowolniło wzrost gospodarczy, a inflacja pozostała poniżej docelowych wartości banku centralnego ze względu na niskie ceny surowców i czynniki związane z globalizacją. Niepewne perspektywy negocjacji w sprawie brexitu ciążyły na brytyjskich przedsiębiorstwach finansowych i innych przedsiębiorstwach. Konsekwencje marcowych wyborów we Włoszech odczuto w maju, kiedy to spready w tym kraju wzrosły o ponad 250 punktów bazowych w stosunku do Niemiec.

W 2018 r. główne banki centralne na świecie zaostrzyły swoją politykę monetarną. Amerykański FED kontynuował cykl podwyżek stóp co kwartał o 25 punktów bazowych, podnosząc docelową stopę dla funduszy federalnych do poziomu 2,50 – 2,75 % do końca roku. EBC ograniczył comiesięczny zakup aktywów netto w ramach tzw. polityki luzowania ilościowego z 30 mld EUR do 15 mld EUR we wrześniu, a następnie zakończył zakupy netto pod koniec 2018 r. Reinwestycje obligacji przypadających do spłaty w bilansie EBC będą nadal wspierać rynki. Ostatnio polityka monetarna po obu stronach Atlantyku stała się jednak bardziej gołębia w kontekście coraz większej niepewności. Rynek nie oczekuje już od FED dalszych podwyżek stóp, a pierwsze zwiększenie stóp procentowych EBC odroczone do 2020 r. Oczekuje się spowolnienia wzrostu gospodarczego z 2,9 % w 2018 r. do 2,5 % w 2019 r. w USA i z 1,9 % do 1,4 % w strefie euro.

³ Zmienionym porozumieniem dodatkowym nr 1 z dnia 23 września 1996 r., porozumieniem dodatkowym nr 2 z dnia 8 maja 2002 r., porozumieniem dodatkowym nr 3 z dnia 25 lutego 2008 r., porozumieniem dodatkowym nr 4 z dnia 9 listopada 2010 r. i porozumieniem dodatkowym nr 5 z września 2018 r.

Zakłada się, że w 2019 r. utrzyma się niestabilność rynku, ponieważ niepewność związana z brexitem i spowolnienie wzrostu wpłyną na stopy rynkowe, które obecnie są bliskie historycznie niskich poziomów. W tym samym czasie spready kredytowe wykazują tendencję wzrostową, ponieważ w USA cykl koniunkturalny osiąga szczytową fazę, a w UE zakończono cykl zakupu aktywów przez EBC.

Wyniki portfela Funduszu monitorowano na podstawie wyceny według wartości rynkowej (wartości godziwej). W 2018 r. roczna stopa zwrotu z portfela wyniosła 0,1005 % bieżącej ceny rynkowej. Oznacza to, że wyniki Funduszu były lepsze od wskaźnika odniesienia o 13,5 punktu bazowego.

5. WEZWANIA DO ZAPŁATY Z FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

Syria

Od listopada 2011 r. EBI odnotowuje zaległości w spłacie pożyczek udzielonych Syrii. W związku z powyższym i zgodnie z umowami gwarancyjnymi między UE a EBI Bank wystosował do dnia 31 grudnia 2018 r. 63 wezwań do zapłaty z Funduszu Gwarancyjnego UE na łączną kwotę 421,05 mln EUR (która uwzględnia również kary nałożone przez EBI oraz kwoty odzyskane).

Enfidha Airport (Tunezja)

W styczniu 2018 r. EBI odzyskał kwotę 136 092,88 EUR z pożyczki na rzecz Enfidha Airport (Tunezja), która została zaksięgowana na rachunku bankowym Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych.

6. WYNAGRODZENIE EBI

Na wynagrodzenie EBI składają się opłaty z tytułu zarządzania oraz opłaty windykacyjne. Opłaty z tytułu zarządzania pokrywają koszty związane z zarządzaniem aktywami Funduszu. Opłaty windykacyjne pokrywają ponoszone przez EBI zewnętrzne wydatki związane z odzyskiwaniem wierzytelności w przypadkach niewykonania zobowiązań objętych gwarancją UE dla operacji finansowania prowadzonych przez EBI poza Unią.

Drugie porozumienie dodatkowe do porozumienia z dnia 8 maja 2002 r. przewiduje, że wysokość opłaty należnej EBI z tytułu zarządzania ustala się przez zastosowanie odpowiednich degresywnych rocznych stóp opłat do poszczególnych transz aktywów Funduszu. Wynagrodzenie to jest obliczane na podstawie średniej rocznej wartości aktywów Funduszu.

Opłatę należną EBI z tytułu zarządzania za 2018 r. ustalono na poziomie 894 626 EUR i zaksięgowano w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako wydatek, a w bilansie (po stronie pasywów) – jako rozliczenia międzyokresowe.

Porozumienie o odzyskiwaniu należności podpisane przez Komisję i Bank w grudniu 2018 r. przewiduje jedynie płatność z tytułu zewnętrznych wydatków EBI (już nie wewnętrznych) związanych z odzyskiwaniem wierzytelności.